

Η ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩ ΓΛΑΥΚΟΜΑΤΑ ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ ΘΕΟΓΕΝΝΗΤΩΡ

Με την ακορέστως άπλειστη λαχτάρα για ζωή και ελπίδα, η Πολίτικη Ρωμηοσύνη και άπαν το Γένος των Ρωμηών όπου γης στρέφουν το απεγνωσμένο βλέμμα τους στο θεομητορικό ακοίμητο βλέμμα της Παμμακαρίστου και της Φανερωμένης Παναγίας, οι οποίες φυλάσσονται στον πάνσεπτο και παλαιόπατο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου και ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Δύο «ξεριζωμένες» και «ανέστιες» περίπυστες και θαυματουργικές εικόνες ανεύρον εστία και θρονί εντός του «Πρώτου Ναού και Θυσιαστηρίου» της Ορθοδοξίας, εν τη Κιβωτώ της πίστεως και του Γένους, ήτοι στην Εσταυρωμένη και αεί ζώσα Μητέρα Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδα Εκκλησία.

Η Δέσποινα του Πατριαρχικού Ναού, η γλαυκομάτα και πολύφημη Παμμακάριστος είναι συνώνυμη της ομωνύμου Ιεράς Μονής Θεοτόκου της Παμμακαρίστου, η οποία από του έτους 1456 έως και το 1586 κατέστη αναγκαστική έδρα της των «Πενήτων Σκηνίτιδος Μεγάλης Εκκλησίας», ήτοι του εμπεριστάτου τότε Οικουμενικού Πατριαρχείου, οπότε μετετράπη υπό του Σουλτάνου Μουράτ Γ' (1574-1592) σε τέμενος (Fethiye Cami = τέμενος της νίκης). Πάντα τα κινητά ιερά κειμήλια καθώς και η παλαιόπατη ψηφιδωτή εικών της Παμμακαρίστου Παναγίας συνεκομίσθησαν και ετοποθετήθησαν στην Παναγία του Βλαχ – Σεραγίου όπου είχε μεταφερθεί η έδρα του εμπεριστάτου Οικουμενικού Πατριαρχείου (1586-1597) και εν συνεχεία στην νέα και πάλι έδρα του Πατριαρχείου στον Ιερό Ναό του Αγίου Δημητρίου Κανάβη Ξυλόπορτας (1597-1601). Κατά το έτος 1601 η «σκηνίτις εικών» της Παμμακαρίστου Παναγίας μεταφέρεται στην μέχρι και σήμερα έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου στον εν Φαναρίω πάνσεπτο ναό του Αγίου Γεωργίου.

Η Δέσποινα Παναγία του Γένους, της πολιτικής και πρόσφυγος Ρωμηοσύνης, εντός του Πατριαρχικού ναού στον οποίο εισέρχεται η Ρωμηοσύνη ενσαρκωμένη στα πρόσωπα των Ρωμηών της Βασιλεύουσας και των απάσης της γης για να γευθεί την παραμυθία του Θεομητορικού Πάσχα του Θέρους και με τα πεπληρωμένα όλο φως εκ του φωτός του Φαναρίου όμματα στρέφει το βλέμμα της για να γευθεί το ελπιδοφόρο και ακοίμητο βλέμμα της ψηφιδογραφημένης Πολίτισσας Παμμακαρίστου Παναγίας στο δεξιό κλίτος του Πατριαρχικού ναού.

Υπό το εν Φαναρίω ακοίμητο βλέμμα της Παμμακαρίστου μέσα στη θεσπέσια μυσταγωγία του θεομητορικού Πάσχα μεταμορφώνονται οι πάντες και τα πάντα, πρόσωπα και θεσμοί, ενδόμυχες επιθυμίες και βασανιστικές σκέψεις, ανεκπλήρωτες ελπίδες και μεταθανάτιες αναζητήσεις του κόσμου παντός και του Γένους άπαντος, του μαρτυρικού Φαναρίου και της πικραμένης Πολίτικης Ρωμηοσύνης, η οποία όταν στρέφει το βλέμμα στην γλαυκομάτα Παμμακάριστο ανίσταται και ψάλλει: *«Άπας γηγενής, σκιρτάτω τω πνεύματι, λαμπαδουχούμενος· πανηγυριζέτω δε, αὔλων νόων φύσις γεραίρουσα, την ιεράν Μετάστασιν της Θεομήτορος, και βοάτω· χαίροις Παμμακάριστε, Θεοτόκε αγνή αιπάρθενε»*.

Ο μυστικός ομφάλιος λώρος της Πολίτισσας Παμμακαρίστου Παναγίας με το Φανάρι και την Πολίτικη Ρωμηοσύνη αποκαλύπτεται και ερμηνεύεται θεοπνεύσω ιερώ καλάμω του «σαγηνευομένου και συνομιλούντος μυστικώς» με τις δύο αυτές ακοίμητες Δέσποινες του Πρώτου Θρόνου της Ορθοδοξίας Πέργης Ευαγγέλου, ο οποίος σχεδόν εξομολογούμενος καταγράφει τα παμμακάριστα βιώματά του ενώπιον της ψηφιδολάμπουσας Παμμακαρίστου:

«Ένωσα την Παμμακάριστο μπροστά μου. Είχε αποτυπωθεί στο χέρι της το φιλί του Πατριάρχου. Κι άστραφτε το μωσαϊκό της από τις περασμένες παννυχίδες. Λουλούδια από τις παλιές πολίτισσες. Μήπως και φανερωθούν μπροστά μου προσκυνητές βασιλιάδες, αγιόλεκτοι πατριάρχες, φιλακόλουθος λαός, από κείνους που την κατηφόρησαν από τον πέμπτο λόφο. Από κείνους που την στήλωσαν στην καρδιά του Φαναρίου.

Ευωδίασα σαν το άγιο μύρο. Τη φίλησα την Παμμακάριστο, όπως την ασπάζεται τα δειλινά του Δεκαπενταγούστου και η Ρωμηοσύνη. Πάνω στο ρυθμό του κανόνα της ζωής της. Και του δικού μας κανόνα. Και με την ανάσα «των προσκυνούντων την εικόνα Της την σεπτήν». Για να μείνουν εύλαλα τα χείλη μας. Και άναψα άλλο ένα κερί. Να φέξει κι άλλο η μορφή της. Να ζαλιστούν και τα καινούρια παιδιά. Να μάθουν να στέκονται ακίνητα μπροστά της. Και να την κυττούν κατάματα. Αποθηκεύοντας «το ήδυσμα, την ανάχυσιν, το ευφροσύνης αμβρόσιον». Νάρχονται συχνά στις μάνας τους το σπίτι.

Πόσο ομορφαίνει με την Παναγία ο χρόνος στο Φανάρι! Μας σπρώχνει σε ώρες φιλίας με τη μοίρα. Μας ωθεί μέχρι να νηστέψουμε, να υπερβούμε τον εαυτό μας, να μεταλάβουμε. Να φθάσουμε και πάλι στο θέρος. Να ξανάρθουμε άλλη μία βραδυά του Δεκαπενταγούστου. Ν' ακούσουμε και τα περασμένα. Να μιλήσουμε για τα τωρινά...».

Ωσάν «εν αγκάλαις μητρικών και φιλοστόργων ομμάτων» ο Πατριάρχης του Γένους, ο μελανοφορεμένος και «Πρώτος καθηλωμένος» της Ορθοδοξίας συνομιλεί εν σιωπή από του Πατριαρχικού Θρόνου με τις ενθρονισμένες Φαναριώτισσες Παναγίες, έχοντας το βλέμμα του εγκεντρισμένο στα βλέμματά τους ωσάν το βρέφος να λαχταρά το βλέμμα της τροφού Μάνας. Ο Πέργης Ευάγγελος με το ατόφιο και καθαρό βλέμμα του παρατηρεί την μυστική και εν σιγή συνομιλία του Πατριάρχου με τις θεοχαρίτωτες στα δύο κλίτη του Πατριαρχικού ναού και μας αποκαλύπτει τα όσα εν σιγή δεήσεως συντελούνται γράφοντας: *«Μα βλέπω και κάτι άλλο στον Πατριάρχη. Να σταυροκοπείται και πάλι εξαιρετώως, τρις πριν ανέβει τα σκαλιά του θρόνου του. Με σχήματα αρχοντικά μετανοίας την κάθε φορά. Μία, απενίζοντας κατάματα την Εικόνα τη Δεσποτική της Παναγίας του τέμπλου, κι ευχαριστώντας Την για την προστασία Της στο κέντρο της Ορθοδοξίας. Μία γι' αυτή που τετρακόσια χρόνια αγρυπνεί στο κλίτος το δεξί. Και μία για την εικόνα της «ανταλλαγής», που σχηματίζει το τόξο της χάριτος από τ' αριστερά. Και στοχάζομαι την κρίσιμη ταραχή αυτών των προσευχετικών κινήσεων. Αυτών των σημείων αναφοράς και λόγου της Ρωμηοσύνης στο μεγαλόχαρο «παρόν» του ουρανού».*

Από τα πολυάριθμα πλήθη αλλοτινών εποχών στα εξαγιασμένα πρόσωπα των μεμονωμένων προσκυνητών της Πολίτικης Ρωμηοσύνης ουδέν μετεβλήθη στην οντολογική, άσεισμη και αμετάθετη μητρική σχέση της Παμμακαρίστου έναντι του μαρτυρικού αυτού Θρόνου και του πονεμένου, βασανισμένου και προδομένου αυτού Ρωμαίικου Γένους, επειδή δεν είναι οι αριθμοί οι οποίοι καταξιώνουν την θεομητορική αγαπητική σχέση, αλλά τα φωτοειδή εν Χριστώ πρόσωπα των ευλαβών προσκυνητών, οι οποίοι ουδέποτε έπαυσαν και ποτέ δεν θα παύσουν να επαναλαμβάνουν νυχθημερόν: *«και πού λοιπόν άλλην ευρήσω αντίληψην;».*

Η Πολίτισσα, ήτοι η Φαναριώτισσα Παναγία, εν ταις θεομητορικαίς εικόσι της Παμμακαρίστου προσλαμβάνει με τα πάναγνα και φιλόστοργα μητρικά χέρια της το «εν σπιθαμή γης Φανάρι» και το «ιερό λήμμα» της Πόλεως, τον λαό της, μέσα στην μητρική αγκάλη της και αντίκρυ από το εναγκαλιζόμενο «Θείον Βρέφος», σ' αυτήν την ίδια ευρύχωρη και αγαπάσσα αγκάλη μιάς Μάνας Παναγίας με «Φανερωμένη την Παμμακάριστη ευμένειά» της προς τον Δεσπότη Χριστό υπέρ της δικής της Πρωτοθρόνου Πόλεως και του θεοτοκόφλου λαού της, τότε αυτή η «μιά σπιθαμή γης» του Πρωτοθρόνου και εσταυρωμένου Φαναρίου

καθίσταται ακένωτη πηγή ελπιδοφόρου φωτός εν μέσω του «έξωθεν υπάρχοντος» άξενου και ασέληνου σκότους και ο λαός της Παναγιοσκεπάστου Προκαθεζομένης Αυτοκρατορικής Πόλεως καθίστανται εύλαλοι «λαμπαδηφόροι παίδες» του μυστηρίου της ενδόξου και αθανάτου Κοιμήσεως και της εις ουρανούς μεταβάσεως και αναβάσεως της Θεογεννήτορος.

Επιστρέφουμε όμως με ακόρεστη δίψα επί το της πηγής «ζων ύδωρ» της του Φαναριώτικου και του της Ρωμηοσύνης Πολίτικου πνεύματος γραφής του Πέργης Ευαγγέλου, ο οποίος αφειδώς μας ξεδιψά γράφοντας για το «ακαταλύτως και ατελευτήτως συναμφοτερον» της Φαναριώτισσας και Πολίτισσας Παναγίας με την Πολίτικη και την όπου γης Ρωμηοσύνη, ως εξής: *«Την Παναγία η Ρωμηοσύνη την έχει σε αδιάσπαστη ενότητα μαζί της. Συνευρίσκονται μέσα στο «κεκρυμμένον μυστήριο» που το κατευθύνει ο Θεός. Χώρα Της θεωρεί την Πόλη. Το χώρο της ασίγαστης περιπέτειας του ναού. Γι' αυτό και χώρο της ζωντανής παρουσίας της. Και όχι μόνο «τη βουλή του Υψίστου», ως Χώρας του Αχωρήτου. Αλλά και με την κρίση των θνητών, ως Χώρας των ζώντων. Με τη συνδρομή των γεγονότων και με τη συμπαράσταση των τελεσιουργούμενων. Με τη συμμαρτυρία των δεδομένων και με τη λύση των κρυφών οραμάτων της.*

Είναι μιά βεβαίωση η Παναγία, του θρύλου της Ρωμηοσύνης. Της οντότητας που βαδίζει με μοναστική και μοναδική υποταγή στο μυστήριο της ιδικής της ιστορίας. Είναι χρώμα έντονο στη ζωή της από χρωστίτες νηστεμένων μέσα στο κάλλος και την κρισιμότητα του χρόνου της. Είναι και θεία επιστασία της χάριτος στη διατήρηση της ιερής της ιθαγένειας. Πάνω και μέσα στο χώρο της...

Ωρα λειτουργική μέσα στον πάνσεπτο ναό του Φαναρίου. Και με την ορατή της φανέρωση η Μεγάλη Εκκλησία προβάλλει την ευγνωμοσύνη της για την «εις το κρείττον αλλοίωσίν» της. Και πάνω στην εκπαλωσύνη της Μεγαλόχαρης νιώθει όλο τον αθέατο πόνο του λαού της να γίνεται ένα με το θαύμα της. Και να την καλεί με ονόματα που της τα αφιέρωσε η Πόλη. Παμμακάριστο, Φανερωμένη, Μπαλουκλιώτισσα, Βλαχερνήτισσα...».

Υπό το ακοίμητο βλέμμα της εν Φαναρίω Παμμακαρίστου ο Πέργης Ευάγγελος με την «άλω της Θεοτόκου» μάς εισοδεύει στο Θεομητορικό Πάσχα και μυστήριό της και στην ζωηφόρο ακοίμητη και αθάνατη κοίμηση και μετάστασή της με όρους και βιώματα της εν Φαναρίω ευσεβείας και της Πολίτικης Ρωμηοσύνης, γράφοντας γραφή μυσταγωγική και θεσπέσια: *«Ποιά φωτισμένη πολιτεία βασιλεύει μέσα στη δική μας την εγκόσμια και μας κάνει και αντέχουμε και παίρνουμε γεύση αυτών των υπερούσιων πραγμάτων; Παίζουμε με δωρεές γεμάτες από φως και αλήθεια. Και ζωγραφίζουμε καινούργιες διεισδύσεις στο ανεξιχνίαστο και αποκεκρυμμένο. Και θέλουμε να μας αγγίζει με το προσδωκόμενο η ελπίδα...*

Ποια «εσώτερη σοφία», θα μας έλεγε ο Πατριάρχης Λούκαρις, μάς αφήνει αυτές τις δεσμευτικές παραδόσεις; Την τόλμη ν' ασπαζόμαστε μιά «δέηση»; Σκεφθήκαμε τί θα πει ασπασμός της Παμμακαρίστου ή της Φανερωμένης από τον Πατριάρχη; Είναι η διάσταση του θρόνου που εκφράζεται σε στιγμές πάθους. Είναι η προσκύνηση της παράδοσης. Συγκεφαλαίωση της μαρτυρίας της που καταγράφεται εκείνη την ώρα πάνω στο χέρι της οδηγήτριας πρόνοιας.

Ελάτε να σταθούμε μπροστά στο θαύμα της Μεγάλης Εκκλησίας. Να ψάλλουμε της ψυχής μας τον Κανόνα. Και παρακάμπτοντας τα επίπλαστα των καιρών, να ξεπεράσουμε το φθαρτό και φευγαλέο. Να μνημονεύσουμε το άδυτο και παντοτινό».